

מסורת הש"ס

(א) [קדושין ע"ג] יבמות י"א: מד: (ב) נגעים פ"ד מ"ה: (ג) נ"א המה, (ד) נגעים פ"ד מ"א ע"כין ח: כריתות ט: (ה) "ל' דין", (ו) מ"ד ט. וזמנים ע"י מנחות ק"ה: (ז) ויקרא ד"ז

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה למחמת וכו' בספק מלווה חייב וקאמר למחמת טעמיה שאל יוס הבאת קרבנותיו מבאי את אשמו ב"י וק' ברייתא: (ב) בא"ד אינו יודע אם נטמא מצורעו או לא

מוסף רש"י

היא תועבה. כחומר בעשע בעירה [קדושין טו]. ואין בניה תועבין. דלון מזה מינו פסולה לכהונה [יבמות י"א]. הכל הולך אחר חטאת. אם חטאת חטאת כהמה בעשירה, מצינו נמי עולת כהמה, ואם הביא חטאת העוף בעשירה, אפי' שהעשיר מצינו נמי עולה בעשירות [שכרינו י"א]. חטאת צפורים. שמי צפורין חיות חטאת מצינו לצורך האה קודם תגלתא, אם בשעה שחזר עליו היו עני, מצינו בעשירות קרבנותיו, ואם באותה שעה היה עשיר מצינו כל קרבנותיו בעשירות [שם]. למחרת. בספק מלווה מוחלט וספק אינו מוחלט קאי, למחמת יבמות השמיני [יבמות טו]. בחוספתא דמוריות קתני לה, מי שהיה ספק מיר טמא וספק טהור, ספק מלווה וספק טמא ספק מלווה, חולק בקדשים אחר מ' יוס ט', ר"ש חומר למחמת של יוס ששים מצינו אשמו כ"י [מנחות ק"ה].

היא תועבה. במחזור גרושתו כתיב (דברים כד) כי תועבה היא: **כשני מה שהא עליו.** היאך טהור לקדשים שאילו היה מלווה חצירו חי אע"פ שנתערבו קרבנותיהם זה יקרב לשם מי שהוא זה יקרב לשם מי שהוא או אם מת האחד והיו שני הקרבנות בפנינו היו הקרבנות מתים זה מקריב קרבן אחר אצל עכשיו אינו יכול להקריב את זה שמת של מת הוא והיו חטאת שמתו בעליה וקרבן אחר נמי אינו יכול להביא שמת איתו שקרב היה שלו ונפטר וממלא מצינו חולין לעזרה ואינו יכול להתנות בנדבה שאין חטאת בזה נדבה ואפי' לרבי שמעון דלמיר לקמן אשך קרבן מספק על מנאי, אם הוא חייב אשך הרי זה לאשם ואם לאו הרי זה שלמי נדבה הני מילי אשם שמתן דמו דומה לשלמים אבל חטאת שאין מתן דמה דומה לשלמים אינו יכול להתנות ולומר אם קרבה חטאתי הרי חטאת זו שלמי נדבה דמתן דמה היכי לעציד ארבעה מתנות ולמטעל מחוט הסיקרא שמת נדבה ויניהו ואם שתי מתנות ולמטה מחוט הסיקרא שמת חטאת הוא: והוי ליה עני. וראוי להביא גדלות וחטאת העוף בזה בספק ואין שם משום מצינו חולין בעזרה: והא אינא אשם. שהוא בעשיר ובעני והיאך הוא מצינו אשם מספק דלמא מיימי חולין בעזרה: **אמר שמואל.** הך תקנתא דרבי יהושע כשהביא את אשמו קודם מיתת חצירו אבל אם לא קרב אין לו תקנה: אי כרבי יהודה. דלמיר אין אשם בזה על תנאי ומשום הכי ליכא תקנתא בזה: **הא אמר אשם קצב.** ואם קרב את אשמו לית ליה תקנתא בחטאת דאשם שהביא בעשירות קצב את שער קרבנותיו בעשירות ואין יכול להביא את חטאתו עני: **מלווה שהביא אחד מקרבנותיו: והעשיר.** עד שלא חטאת הוציא את כולו או עשיר והעני: **הכל הולך אחר חטאת.** אם הביא חטאת גדלות מקריב נמי עולתו גדלות ואם בעשירות מקריב נמי עולה בעשירות: **אחר אשם.** אם כשהקריב אשמו היה עשיר יקריב את האחרים בעשירות: **אחר צפורים.** שמי צפרים חיות טהורות שהיה כהן מטמא בהם את המלווה שבעה ימים קודם תגלתא ולא קרבן הן ושוות בעשיר ובעני ואם באותה שעה היה עשיר מצינו כל קרבנותיו בעשירות. וטעמא דכולהו מפרש בכריתות [טז]. אשר לא תשיג ידו בטהרתו רבי שמעון סבר טהרתו דבר המכפר ורבי יהודה סבר דבר המטהר והיינו אשם שממנו נותן על הבהמות ורבי אליעזר סבר דבר הגורם לו טהרה ומאי ניהו צפורין: **ואי כרבי שמעון.** דלמיר אשם לא קצב והלכך אפילו הקריב את אשמו כשהוא עשיר יכול להביא חטאת עני למה ליה לשמואל לאוקומי כשקרב אשמו כשהוא עשיר יכול להביא חטאת עני אפילו לא קרב נמי איכא תקנתא בזה: **אשם לאחיו** אשם מצינו ולומר אם קרבן שקרב של חצירו הרי זה שלי ואם שלי היה הרי זה לשלמים: **למחרת.** בספק מלווה קאי וקאמר למחר של טעילתו שהוא יוס הבאת קרבנותיו מצינו את אשמו כו': שחיתתו

דק' (ק"ה) ופי' רש"י שם למחרת ביום ס"א והכל אחד הוא שיום ס"א בנקום שמיני לזרעו אלא שהוצרך להתאחר ס' יום משום דשמת מיר טמא הוא ולו תגלת שניה שלו והכי מתניא בחוספתא דמיר ספק מיר טמא ספק מיר טהור אבל ודאי מיר היה ספק מלווה טמא ספק מלווה טהור אצל ודאי מלווה היה פירוש הוא יודע שהיה מיר אצל אינו יודע אם נטמא למת או לאו וכן יודע הוא שמלווה היה אצל אינו יודע אם (ט) נטמא בזרעו או לאו אולם בקדשים לאחר ס"א יוס ושותא יין ומטמא למתים לאחר מלאה וכו' יוס כ"ל אומרים לו מיר טמא אתה ואיך אתה לעשות כל דין מיר טמא ואחר תתחיל מירות טהרה הוה ושהו וגלגל והביא קרבן מנה ז' והוה ושהו ומצק לגלגל אומר לו מיר טהור אתה ואין טהור מגלגל פחות מל' יוס פירוש שמת מיר טהור אתה לא ומנה כ"ג פירוש כדי להשלים ל' מנה ל' וצק לגלגל אומרים לו מיר טהור אתה ואי אתה מגלגל אלא על הדמים פירוש עד שזרק הדם עליו מאחד מקרבנותיו שהוא מצינו ג' בהמות חטאת עולה ושלמים ואין מעבד אותו מלגלג אלא אחד מהן כ"ל הוא עושה מצינו עולת כהמה ומתנה אם טהור הוא זו חובה ואם לאו נדבה וכשזרק דמה יכול לגלגל פירוש לכך יתנה מן העולה ולא מן החטאת שאין חטאת כהמה בזה על הספק וכן לא על השלמים ששלמי מיר טעונים טהרה והו ספק מלווה ואינו יכול להניק ועוד שכן טעונים להם וחיות בשלה ואין שלמים כאלו באין נדבה הילכך אין יכול להתנות שיהיה מוכשר לגלגל אלא בזריקת דמי העולה כ"ל יעשה להחמיר עליו מצינו פי' חרס חדשה ונותן לתוכה רביעית מים חיים ומצינו לפור דרור פירוש כדרך כל המלווים בתגלתא הראשונה וחטאת העוף כדון טמא פירוש דשמת מיר טמא הוא ותגלתא זו של טומאה היא ואין מתחיל מירות טהרה עד שיביא חטאת טומאה שחטאתו מעבדתו אצל אשמו אינו מעבדו וישהא אותו

תינוקת פרק עשירי נדה

ע.

היא תועבה ואין בניה תועבין. וא"ת מה לרבי והא פרכין אלא ומומר דאלמנה לכהן גדול מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עזמה מתחלת וליכא למימר דלאו פירכא גמורה היא דהא על ידי הך פירכא דדר ביה צ"ח החולין (יבמות דף מד.) מהא דקאמר הכל מודים במחזור גרושתו שהולד פגום מקל ומומר דאלמנה לכהן גדול ואומר אלא אי איתמר הכי איתמר ועוד קשה דפ"ק דיצמות (דף יד:) קאמר רבי יוחנן בן נורי כ"ל נעשה כדברי צ"ח שמתירין את הצרות לשוק בלא חליצה ויוצא הולד פגום לדברי צ"ח ומנלן דהוי פגום אי מקל ומומר דאלמנה לכהן גדול אלא למיפך ר' הכה וי"ל אהך קושא דרביימא דנפקא לן הולד פגום בצרות לשוק מהיא תועבה ואין בניה תועבין מכלל דבעלמא אפילו בניה תועבין מיהו בשמעתא ליכא למימר דמשום הכי נקט האי קרא אע"ג דלא לרבי משום דאשמועינן דאליעזר ביה ר' יהושע למימר שצולל כהן ציהמה לשוק דבניה תועבין דבשמעתין דיצמות אית ליה לר' יהושע דהולד של צרות כשר לשוק דקאמר בני צרות אינו מעיד לכהן וי"ל אי לאו מיעוט דהיא הוה מפקינן דולד פגום משום דטומאה כתיב בה כעירות ואפי' למ"ד דלא קאי וטומאה אלא אסותה דכיון דאליעזר אינקר מ"מ לשון תועבה הוה אמינא דקאי נמי

אזנים אי לאו היא א"כ הא דמיימי הכה קרא דהיא תועבה היינו משום דלא יולד מאלמנה לכהן גדול ומועדד וכתיב דתתחיל כר' יהודה דפ' בתרא דקדושין (דף פח.) **ובתרא אחד מהן.** מימיה למאי דס"ד דלא קרב אשמו וכדעני רב שמת לאוקומי בלא מת נמי היינו יכולין לשאל היאך יקרב השני הלא אינא יודעין מי נפטר כבר מקרבין ולמי יעשו מתן בהמות מדם האשם שאלה קרב וי"ל יכולין לעשות לשניהם ואי משום סמיכה יקריבו בלא סמיכה משום תקוני גברא: **ובמביא חטאת העוף הבא ע"ה הספק.** וקשה דבגמין פרק כל הגט (דף כח.) גבי השולח חטאתו ממדינת הים ואוקומיה רב פפא בחטאת העוף היכי קאמר בתר הכי וזריכי כו' אבל חטאת העוף מספקא לא ליימי חולין לעזרה והא אמרינן בשמעתין דבא על הספק וי"ל דהכא כשהמלווה לפנינו משום תקוני גברא מקריבין אותו אספקא הואיל ואינו יכול לתקן בענין אחר אבל התם שהעשירי נבדלית הים אם היה מת אין לו דין חטאת להיות קרב ואלו לא יקריבוהו מספק: **ד"ת מוצרע שהביא קרבן עני וכו'.** דתנן גרסי' ואע"ג דדברי ר' אליעזר אינן שנוין במשנה לא חש להאריך ולומר תניא על דברי הוואל ולא היה לרבי לדברי כ"כ אלא לדברי ר"ש ור"י אבל בערמין פרק השג יד (דף פ"א) קאמר תניא ר' אליעזר בן יעקב אומר כו' ושלשתן מקרא אחד דרשו:

למחרת מבאי אשמו ולונו עמו. פירש"י בספק מלווה איירי (א) למחרת טעילתו שהוא יוס הבאת קרבנותיו והך ברייתא מיימי לה בזבחים פ' התערובות (דף ע"ג) ושם פ' רש"י למחרת ביום שמיני לזרעו וכו' מיימי לה בזבחים פרק בתרא דמיר טמא הוא ולו תגלת שניה שלו והכי מתניא בחוספתא דמיר ספק מיר טמא ספק מיר טהור אבל ודאי מיר היה ספק מלווה טמא ספק מלווה טהור אצל ודאי מלווה היה פירוש הוא יודע שהיה מיר אצל אינו יודע אם נטמא למת או לאו וכן יודע הוא שמלווה היה אצל אינו יודע אם (ט) נטמא בזרעו או לאו אולם בקדשים לאחר ס"א יוס ושותא יין ומטמא למתים לאחר מלאה וכו' יוס כ"ל אומרים לו מיר טמא אתה ואיך אתה לעשות כל דין מיר טמא ואחר תתחיל מירות טהרה הוה ושהו וגלגל והביא קרבן מנה ז' והוה ושהו ומצק לגלגל אומר לו מיר טהור אתה ואין טהור מגלגל פחות מל' יוס פירוש שמת מיר טהור אתה לא ומנה כ"ג פירוש כדי להשלים ל' מנה ל' וצק לגלגל אומרים לו מיר טהור אתה ואי אתה מגלגל אלא על הדמים פירוש עד שזרק הדם עליו מאחד מקרבנותיו שהוא מצינו ג' בהמות חטאת עולה ושלמים ואין מעבד אותו מלגלג אלא אחד מהן כ"ל הוא עושה מצינו עולת כהמה ומתנה אם טהור הוא זו חובה ואם לאו נדבה וכשזרק דמה יכול לגלגל פירוש לכך יתנה מן העולה ולא מן החטאת שאין חטאת כהמה בזה על הספק וכן לא על השלמים ששלמי מיר טעונים טהרה והו ספק מלווה ואינו יכול להניק ועוד שכן טעונים להם וחיות בשלה ואין שלמים כאלו באין נדבה הילכך אין יכול להתנות שיהיה מוכשר לגלגל אלא בזריקת דמי העולה כ"ל יעשה להחמיר עליו מצינו פי' חרס חדשה ונותן לתוכה רביעית מים חיים ומצינו לפור דרור פירוש כדרך כל המלווים בתגלתא הראשונה וחטאת העוף כדון טמא פירוש דשמת מיר טמא הוא ותגלתא זו של טומאה היא ואין מתחיל מירות טהרה עד שיביא חטאת טומאה שחטאתו מעבדתו אצל אשמו אינו מעבדו וישהא אותו

עין משפט
נר מצוה

נח א מ"י פט"ו מהל' אסורי ביאה ה"ל: נב ב מ"י פ"ה מהל' מחזיקין בפרה ה"ל: ג ג מ"י שם ה"ט ועי' ב"מ:

תוס' הרא"ש

א"ל היא תועבה ואין בניה תועבין. תימה למה ל' קרא כיון דק"ו דאלמנה פירכא הוא ופירכא גמורה היא דכ"ה החולין חזר בו רב יוסף מדבריו מתוך פירכא זו ובי הכל מודים במחזור גרושתו דהולד פגום ור' יהושע גופיה חשיב ליה פירכא דמכשר בני צרות דב"ה לביש דקאמר החם מעידני בכס. וי"ל דאליעזר דלמיר הוא תועבה ואין בניה תועבין דלא חטאת בניה תועבין משום דכתיב ביה טומאה כעירות כדאמרין בפ"ק דיבמות ואפי' רבנן דר' יוסי בן כפר דרשין לרבות טומא דמנחה את אמרין אין מקרא וצא מיד פשוטו ואפי' למ"ד כיון דאליעזר יקרב לשם מי שהוא ור' יוסי יקרב לשם מי שהוא: ואפי' חזק אשמו כדברי רב ששת לאוקומי ויכול לעשות ככל אחד ואחד מתן בהונות ושלמים ואי משום סמיכה יקריבוהו בלא סמיכה משום תקוני גברא: דתנן מצורע שהביא קרבן עני והעשיר כו'. ומשנה היא בפרק בתרא דמסכת נגעים אבל מילתא דר' אליעזר ב"י לא מיתניא התם ובריייתא היא מלתיה דר' אליעזר ב"י ובספ' ע"כין פרק השג יד בתר דמיימי מתנינן דפליגי בה ר' שמעון ור' יהודה קאמר ותניא ר' אליעזר ב"י אומר הכל הולך אחר הצפורים ופי' החם דשלשתם מקרא אחד דרשו ואע"פ שלא היה צריך כן אלא מילתיה דר' יהודה ור' שמעון ניתא ליה להביא כולה פלוגתא דהך מילתא: ואם לאו אשם זה יהא שלמי נדבה. ותימה והיכי מצי מתנה בשלמים והלא צריך לקבל דמו של זה האשם אחר דאמרין בריש אזהרה מקומן דשני כהנים מקבלין את דמו אחד ביד ואחד בכלי ואם שלמי קא עבר דאמרין כדאמרין בפ"ק דזבחים שצריך לקבל כל דמו של הובת. וי"ל דתקוני גברא טאני כדאיתא בפ' התערובות: